

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Гж 1. 1966/14
11. фебруара 2015. године
Н о в и С а д

У И М Е Н А Р О Д А

Апелациони суд у Новом Саду у већу састављеном од судија Снежане Кеџман, председника већа, Љиљане Влајковић Смук и Драгане Штрбац, чланова већа, у правној ствари тужилаца М. П. из Б., Ул..... бр. А./., Љ. С. из Н. С., Ул. бр. ., М. Ј. из Р. с. Ул. бр. .. и П. А. из Р., Ул. бр. .., које заступа Б. В., адвокат из Н. С., против туженог „НИС“ а.д. Н. С., ул. бр. .., ради поништаја и накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака против пресуде Основног суда у Новом Саду, посл. бр. П1. 1413/2012 од 09.05.2014. године, на седници од 11. фебруара 2015. године, донео је:

П Р Е С У Д У

Жалба тужилаца СЕ ОДБИЈА, а жалба туженог СЕ УСВАЈА, па СЕ ПРЕИНАЧУЈЕ пресуда Основног суда у Новом Саду, посл. бр. П1.1413/2012 од 09.05.2014. године тако што се одбија захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да је ништава одредба члана 7 Споразума о престанку радног односа тужиоца М. П. бр. ..-././.-./.. од године, тужиоца Љ. С. бр. ..-././.-./.. од године, тужиоца М. Ј. бр. ..-././.-./.. од године и тужиоца П. А. бр. ..-././.-./.. од године и да се обавезе тужени да на име мање исплаћене отпремнине исплати и то: тужиоцу М. П. износ од 1.216.158,34 динара са законском затезном каматом од 01.07.2012. године до исплате, тужиоцу Љ. С. износ од 614.793,11 динара са законском затезном каматом од 01.07.2012. године до исплате, тужиоцу М. Ј. износ од 470.577,09 динара са законском затезном каматом од 01.07.2012. године до исплате и тужиоцу П. А. износ од 780.890,20 динара са законском затезном каматом од 01.07.2012. године до исплате, те захтев за накнаду трошкова парничног поступка којим је обавезан тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 661.130,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом одбачена је тужба у делу којим су тужиоци тражили да се поништава и мења номинално означени износ отпремнине наведен у чл. 3. став 1. споразума о престанку радног односа закључених са тужиоцима: М. П. под бр. ..-././.-./.. од године тако што се уместо износа од 2.416.967,60 динара означава износ од 3.798.695,70 динара, Љ. С. под бр. ..-././.-./.. од године тако што се уместо износа

од 2.511.687,40 динара означава износ од 3.210.315,93 динара, М. Ј. под бр. .../.../.../... .. од године тако што се уместо износа од 1.146.060,80 динара означава износ од 1.680,807,50 динара и П. А. под бр. .../.../.../... од године тако што се уместо износа од 2.542.328,80 динара означава износ од 3.429.704,00 динара.

Преостали део примарног тужбеног захтева тужилац је усвојен, па је утврђено је да је ништава одредба 7. Споразума о престанку радног односа од године за све тужиоце и обавезан је тужени да тужиоцима по основу мање исплаћене отпремнине исплати и то: тужиоцу М. П. износ од 1.216.158,34 динара са законском затезном каматом од 01.07.2012. године до исплате, тужиоцу Јб. С. износ од 614.793,11 динара са законском затезном каматом од 01.07.2012. године до исплате, тужиоцу М. Ј. износ од 470.577,09 динара са законском затезном каматом од 01.07.2012. године до исплате и тужиоцу П. А. износ од 780.890,20 динара са законском затезном каматом од 01.07.2012. године до исплате, у року од 8 дана под претњом принудног извршења.

Обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 661.130,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате, у року од 8 дана под претњом извршења.

Против наведене пресуде тужени је изјавио жалбу, из свих законских разлога са предлогом да се првостепена пресуда преиначи и тужбени захтев одбије у целости или укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење. Тужиоци су изјавили жалбу против дела одлуке о трошковима поступка због погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су одговорили на жалбу туженог и предложили да се иста одбије као неоснована.

Испитујући побијану пресуду сходно одредби чл. 386. ЗПП-а, овај суд налази да је жалба туженог основана, а да жалба тужиоца није основана.

У току првостепеног поступка суд је утврдио да су тужиоци били запослени код туженог све до године када им је на основу споразума о престанку радног односа престао радни однос код туженог.

Дана 17.06.2008. године влада Р. С., тужени и репрезентативни синдикат код туженог и репрезентативни синдикат на нивоу Р. С. и гране закључили су Социјални програм.

Чланом 6. Социјалног програма утврђено је да ће се исти примењивати као самостални општи акт, чија је важност до 31.12.2012. године.

Чланом 7. Социјалног програма је предвиђено да основу Социјалног програма чини гаранција запослености. Ставом 3 је предвиђено да запосленима, за време важења Социјалног програма, без њихове воље не може престати радни однос у привредним друштвима, а по основу технолошких или организационих промена.

Чланом 19. Социјалног програма туженог предвиђено је да се за време важења овог програма запосленима не може отказати уговор о раду као вишку запослених. Послодавац може понудити запосленима да им престане радни однос, с тим да таквим запосленима исплати једнократну отпремнину у висини од 750 евра за сваку пуну годину рада проведenu у радном односу увећано за једнократну отпремнину у висини

четири просечне зараде у НИС а.д. за месец који претходи месецу исплате отпремнине. Запосленима може да престане радни однос у смислу става 2. овог члана, само на основу писмене сагласности запосленог да прихвата да му престане радни однос и тек након исплате у целости отпремнине из става 2. овог члана.

Директор функције за организациона питања и заменик генералног директора туженог Д. Ф. и заменик директора функције за организациона питања код туженог-ХР директор су дана 12.10.2011. године издали обавештење ХР Директорима Блокова да је програм добровољног одласка запослених „750“ завршен 30.09.2011. године, те да послодавац са овим завршава понуду добровољног одласка запосленима по условима које дефинише чл. 19. Социјалног програма.

Тужени је дана 27.10.2011. године донео акт о Оптимизацији организационе структуре блока „Прераде“ у коме су предвиђене организационе промене у Блоку Прерада за период 2011/2014. године, а у оквиру истих је предвиђено и смањење броја запослених са 1676 (колико их је било запослено у 2011. години) на 765 у 2014. години.

У складу са наведеним организационим променама неколико дана пре 15.06.2012. године тужиоци су били позвани телефоном од стране Љ. О., координатора за кадровске послове у Блоку Прерада, која им је рекла да их зове у вези њиховог даљег ангажовања и да трба да дођу у фирму.

Тужиоци су дошли да разговарају у кадровску службу код Љ. О. и Л. В., која им је у индивидуалним разговорима саопштила износ који ће им бити исплаћен уколико се одлуче за споразумни раскид радног односа. Тужилац Љ. С. и П. А. су се пожалили на износ цифре који им је био понуђен, након чега им је Л. В. пружила другу цедуљицу са већим износом, који су они прихватили.

Након разговора тужиоцима је дат рок од 3 дана да размисле о понуди, а потом су сви одлучили да потпишу споразум, односно тужиоци су дошли у просторије туженог ради потписивања где је било око 50 радника. У канцеларије су улазили по троје и свима је дат образац „захтев за споразумни раскид радног односа“, у који су попуњавали своје податке. Приликом потписивања тужиоци споразуме нису детаљно читали с тим да су једино проверавали да ли је новчани износ у складу са договором. Сви споразуми о престанку радног односа тужиоцима су идентичног садржаја.

Чланом 3. наведеног Споразума одређено је да ће се потписивањем истог запосленом исплатити укупна накнада и то: тужиоцу М. П. у износу од 2.416.967,60 динара, тужиоцу Љ. С. у износу од 2.511.687,40 динара, тужиоцу М. Ј. у износу од 1.146.060,80 динара и тужиоцу П. А. у износу од 2.542.328,80 динара, умањен за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на терет запосленог, као и да је запослени сагласан да послодавац обустави и наплати укупна дуговања запосленог према послодавцу из укупне накнаде наведене у претходном ставу истог члана.

Чланом 7. Споразума предвиђено је да је овај Споразум коначан и неопозив и да се не може раскинути једностраном изјавом воље запосленог или послодавца, те да запослени и послодавац потврђују да је овај споразум израз њихових слободно изражених воља, као и да је њихово потписивање извршено под пуном способношћу за расуђивање, без принуде, претње, заблуде или било које друге мане воље.

Тужиоцима је исплаћена нижа накнада по основу отпремнине у односу на накнаду која би им била обрачуната у складу са чланом 19. Социјалног програма.

Према налазу у мишљењу и допунском налазу и мишљењу вештака тужиоцу М. П. је исплаћена мања накнада по споразуму у односу на обрачунату накнаду према Социјалном програму у износу од 1.216,158,34 динара, тужиоцу Љ. С. у износу од 614.793,11 динара, тужиоцу М. Ј. у износу од 470.577,09 динара и тужиоцу П. А. у износу од 780.890,20 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је погрешном применом материјалног права заузео став да је примарни тужбени захтев тужилаца делимично основан.

Према становишту првостепеног суда повод за индивидуалне разговоре са тужиоцима није била анкета коју су попунили тужиоци, већ решавање вишка запослених као последица предвиђене реорганизације и оптимизације блока Прерада, а којим поводом је тужени понудио не само тужиоцима, већ још за око 50 запослених да им престане радни однос, након чега су попунили захтеве за споразумни престанак радног односа. Сматра да је до закључења споразума о престанку радног односа са тужиоцима дана године дошло на иницијативу послодавца која је била мотивисана планираном и извршеном оптимизацијом блока Прерада, а да није закључен на иницијативу тужилаца, па се у конкретном случају радило о решавању вишка запослених, а не о индивидуалним преговорима о висини отпремнине и да тужиоци имају право на исплату разлике отпремнине.

Став првостепеног суда се, по налажењу овог суда, не би могао прихватити јер споразуму о престанку радног односа тужилаца није претходило доношење одлуке о покретању поступка утврђивања вишка запослених услед организационих промена код туженог, везано за блок Прерада, на шта жалба туженог основано указује, као и на то да је оптимизација организационе структуре блока Прерада интерни документ туженог. Стога се на основу поступка који је спроведен ради закључења споразума о престанку радног односа тужилаца и садржине истих не може закључити да су ови споразуми закључени на иницијативу послодавца ради решавања вишка запослених. У наведене споразуме није унета ни одредба везана за договор синдиката и генералног директора туженог о исплати отпремнине по Социјалном програму.

Наиме, тужиоцима је радни однос код туженог престао дана године по основу споразума о престанку радног односа у смислу чл. 177. Закона о раду, који споразум је закључен на иницијативу тужилаца, односно на основу захтева тужилаца за споразумним раскидом радног односа. Пре подношења захтева за споразумни престанак радног односа тужиоци су били обавештени од стране Љ. О. и Л. В. о висини обрачунате накнаде која ће им бити исплаћена услед споразумног престанка радног односа. Пре потписивања предметних споразума тужиоци су имали могућност да исте прочитају, с тим да су тужиоци прочитали само одредбу у којој је наведен износ накнаде, а нису прочитали споразум у целости. Како у конкретном случају тужени није учинио понуду, исти није био у обавези да обрачун накнаде-отпремнине врши у складу са чл. 19. Социјалног програма, јер је овим чланом програма предвиђено да послодавац може запосленом дати понуду да му престане радни однос, с тим да тим запосленима исплати једнократну отпремнину у висини од 750 еура за сваку пуну годину рада проведenu у радном односу увећану за једнократну отпремнину у висини четири просечне зараде у „НИС“ а.д. за месец који претходи месецу исплате отпремнине, па како тужени није учинио понуду, већ је до престанка радног односа дошло на иницијативу запослених, овде тужилаца, није ни поступио супротно одредби чл. 19.

Социјалног програма. У складу са наведеним, овај суд налази да тужени тужиоцима није дужан да исплати разлику мање исплаћене отпремнине у односу на ону која би им била обрачуната у складу са чл. 19. Социјалног програма.

Наиме, тужиоци су поднели захтеве за споразумни раскид радног односа, а након што су били обавештени о висини новчаног износа који ће им бити исплаћен у случају прихватања понуде, те је предметним споразумом утврђена висина бруто накнаде независно од износа отпремнине утврђене у одредби чл. 19. Социјалног програма, чиме је тужени поступио у складу са чл. 3. споразума, којим је утврђен износ који је послодавац дужан исплатити запосленима, због чега, овај суд налази да тужбени захтев за исплату разлике отпремнине по Социјалном програму, треба одбити.

Такође, имајући у виду чињеницу да је у споразумима о престанку радног односа које су тужиоци закључили са туженим утврђена истоветна висина накнаде која је тужиоцима и предочена пре потписивања предметних споразума, не може се закључити да је на страни тужилаца постојала мана воље у погледу висине накнаде, приликом потписивања наведеног споразума. Околност што је тај износ нижи од износа који је исплаћиван по Социјалном програму не може утицати на пуноважност закљученог споразума између тужилаца и туженог.

Тужиоцу су у конкретном случају били у могућности да прочитају предметни споразум, односно да се упознају са садржином истог, међутим они су прочитали само одредбе у којима је наведен износ накнаде, а не и остале одредбе. Из тога произилази да тужиоци приликом закључења споразума нису поступали са дужном пажњом, те се у складу са тим не могу позивати ни на постојање мане воље. Одредбом члана 61. став 2. ЗОО прописано је да страна која је у заблуди може тражити поништај уговора због битне заблуде, осим ако при закључењу уговора није поступала са пажњом која се у промету захтева. С обзиром на утврђено чињенично стање, овај суд налази да на страни тужилаца није постојала мана воље приликом закључења предметних споразума, те да се на ту околност неосновано позивају, због чега је одбијен и захтев за утврђење ништавости одредбе члана 7 споразума о престанку радног односа тужилаца.

С обзиром да је овај суд преиначио првостепену пресуду, исти је у складу са одредбом чл. 165. ст. 2. ЗПП-а, преиначио и одлуку о трошковима поступка, па је имајући у виду успех странака у спору, одбио захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка. Такође, како тужени није у складу са одредбом чл. 163. ЗПП-а, доставио суду опредељени трошковник, то му овај суд није ни досудио трошкове поступка.

С обзиром на наведено, применом одредбе члана чл. 394. ст. 1. тач. 4. ЗПП-а, одлучено је као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Снежана Кеџман, с.р.

Напомена:

Рев 2 1161/2015 од 25.11.2015.године одбијена је као неоснована ревизија тужилаца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1966/14 од 11.02.2014.године.